

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมีความเสี่ยงทั้งต่อการติดเชื้อจากการปฏิบัติงาน และการแพร่กระจายเชื้อไปสู่ผู้รับบริการ โรงพยาบาลจึงควรมีการดูแลสุขภาพบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีสุขภาพดี บุคลากรและผู้รับบริการมีความปลอดภัยจากการติดเชื้อ การวิจัยเชิงพรรณนา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดูแลสุขภาพบุคลากรใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตภาคเหนือ จำนวน 151 แห่ง รวบรวมข้อมูลจาก โรงพยาบาลควบคุมการติดเชื้อหรือพยาบาลวิชาชีพที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานดูแลสุขภาพบุคลากร ในโรงพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความตรงตาม เนื้อหาจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เท่ากับ 0.83 รวบรวมข้อมูลโดยการส่ง แบบสอบถามทางไปรษณีย์ ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม 2544 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่าโรงพยาบาลศูนย์ (n=4) และโรงพยาบาลทั่วไป (n=15) ทุกแห่ง มีนโยบายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพบุคลากร ส่วนโรงพยาบาลชุมชน (n=132) มีนโยบายในเรื่อง ดังกล่าว ร้อยละ 97.7 จากโรงพยาบาลทั้งหมดพบว่ามี การดำเนินงานการดูแลสุขภาพบุคลากร ครบทุกด้าน เพียงร้อยละ 13.2 โดยโรงพยาบาลศูนย์ มีการดำเนินงานครบทุกด้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ได้แก่ โรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ 11.4 ตามลำดับ การดำเนินงานกิจกรรมการดูแลสุขภาพบุคลากรที่พบมากที่สุด ได้แก่ ด้านการ ประสานงานระหว่างแผนก ร้อยละ 89.4 รองลงมา คือ การดูแลเมื่อบุคลากรเจ็บป่วยจากการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 86.8) การให้ความรู้แก่บุคลากรในการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 80.8) การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพแก่บุคลากร (ร้อยละ 78.8) และการประเมินภาวะ สุขภาพก่อนรับเข้าปฏิบัติงานและการตรวจสุขภาพประจำปี (ร้อยละ 51.0) ส่วนการสร้างเสริม ภูมิคุ้มกันโรค น้อยที่สุด เพียงร้อยละ 38.4

ปัญหาและอุปสรรคของการดูแลสุขภาพบุคลากรที่พบมากที่สุด คือ ด้านบุคลากรที่ รับผิดชอบงานมีภาระงานหลายอย่าง รองลงมา ได้แก่ ด้านระบบบริหารจัดการที่ไม่มีการมอบหมาย งานให้ผู้รับผิดชอบชัดเจน และด้านงบประมาณที่มีงบประมาณจำกัด ไม่เพียงพอ

ผลการศึกษาในครั้งนี้เสนอแนะว่า โรงพยาบาลทุกแห่งควรมีนโยบายเกี่ยวกับการดูแล สุขภาพบุคลากรและจัดให้มีการดำเนินงานกิจกรรมการดูแลสุขภาพบุคลากรครอบคลุมทุกด้าน โดยควร มีการกำหนดให้มีบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบงานดูแลสุขภาพบุคลากร โดยตรงและมอบหมายงาน ให้ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนตลอดจนมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดูแลสุขภาพบุคลากรอย่าง เหมาะสม

Hospital employees are at risk to acquire and spread the infection to clients in the workplace. The hospital should provide an employee health program to achieve good health and safety from infection among the personnel and the client. The purpose of this study was to describe employee health programs, and problems in the hospitals under the Ministry of Public Health in the northern region (n=151). Data were collected among infection control nurses who are responsible for the employee health program using a self-administered questionnaire developed by the investigator. This questionnaire was validated by a panel of experts (n=5), and the content validity index was 0.83. Data were collected during April to May, 2000 and were analyzed using descriptive statistics.

The results showed that all general (n=15) and regional hospitals (n=4) had the policy regarding health care employees, including almost all community hospitals (97.7%) had the policy regarding health care employees. However, only 13.2 percent of the hospitals had implemented the employee health program in all aspects. When considering at each level of the hospital, it was found that half of the regional hospital had offered for all aspects of such a program, while only 20 percent of general and 11.4 percent of community hospitals did so. The activities concerning health care employees that were found most included coordination among departments (89.4%), management of job-related illnesses and exposures (86.8%), personnel health and safety education (80.8%), health counseling (78.8%), and medical evaluations (51.0%), whereas the immunization program was found the least (38.4%).

The problems and barriers to implement a health care employee program were related to overworkloads of the personnel, followed by administrative management in terms of unclear task assignment, and budget limitation.

The results, hence, indicate that each hospital should have not only a policy regarding a health care employee program but also implement such a program in all aspects. Furthermore, the hospital should assign a group of personnel, who are responsible directly for employee health and also allocate budget for activities of such a program appropriately.